

AVDELNINGEN FÖR SAMHÄLLSBYGGNAD
Planering och boende
Victor Zakrisson
Telefon 010-224 92 35
victor.zakrisson@lansstyrelsen.se

Regeringskansliet
Näringsdepartementet
103 33 Stockholm
n.registrator@regeringskansliet.se
helene.lassi@regeringskansliet.se

Länsstyrelsen Västmanlands yttrande över betänkandet Ett gemensamt bostadsförsörjningsansvar (SOU 2018:35)

N2018/02915/BB

Länsstyrelsen Västmanland, här efter Länsstyrelsen, har av regeringen beretts möjlighet att lämna synpunkter på rubricerad remiss.

Sammanfattande synpunkter

- Länsstyrelsen anser att beskrivningen kring problematiken på bostadsmarknaden är väl genomförd i utredningen, och delar betänkandets analys om att det behövs en gemensam lägesbild i offentliga Sverige.
- Länsstyrelsen avstyrker förslaget om en ny bostadsförsörjningslag. Länsstyrelsen anser att relevanta argument saknas i betänkandet som motiverar att dagens arbetssätt, ansvarsfördelning och lagstiftning upphävs, och ifrågasätter motiven till en flytt av vissa uppgifter från Länsstyrelsen till regionen. Länsstyrelsen anser att det med fördel istället går att utveckla dagens arbetssätt och lagstiftning i enlighet med betänkandet.
- Länsstyrelsen tillstyrker i stort förslaget om att ge Boverkets utvidgade uppdrag som bidrar till en gemensam bild av bostadsmarknadssituationen på nationell nivå, genom att öka kunskapen om bostadsmarknadens funktion och tillgodose de behov som finns.
- Länsstyrelsen är kritisk till betänkandets val av avtalslösning. Förslagets konsekvenser är svårbedömda då formen för insatserna inte är tillräckligt utredda eller beskrivna samt att ekonomisk analys av insatsernas omfattning saknas.

Synpunkter på förslagen

Övergripande synpunkter

Länsstyrelsen anser att utredningen gör en god beskrivning av problematiken på bostadsmarknaden där många hushåll har svårt att kunna tillgodose sina behov. Problematikeringen ligger i linje med länsstyrelsernas slutsatser och iakttagelser från Inträdesuppdraget ”Bostadsförsörjning är mer än bostadsbyggande”. Ett relevant synliggörande i betänkandet är beskrivningen av skillnaden mellan bostadsförsörjning och markanvändningsplanering.

I betänkandet saknar Länsstyrelsen en analys av ”godtagbar bostad”, vilket vore lämpligt i sammanhanget att problematisera. Det saknas också en tydlig koppling mellan bostadsförsörjningsplanering och infrastrukturplanering, vilket är olyckligt då infrastrukturplaneringen är en förutsättning för bostadsförsörjning.

Länsstyrelsen saknar en beskrivning av verksamhetsnytta i betänkandet

Länsstyrelsen anser att förslaget på den nya bostadsförsörjningslagen inte är ändamålsenligt utformat utifrån de problem som betänkandet har identifierat på bostadsmarknaden. Länsstyrelsen är tveksam till förskjutning av det kommunala ansvaret från går från att skapa goda förutsättningar för alla i kommunen till att endast fokusera på att *ge bättre möjligheter för dem som av olika skäl har svårt på bostadsmarknaden*. Länsstyrelsen anser att det är av vikt att de som har svårigheter på bostadsmarknaden ska få ett uttalat utrymme i bostadsförsörjningsansvarsfrågor, för att det ska bli möjligt att arbeta mot att skapa förutsättningar för alla att leva i goda bostäder.

Betänkandet föreslår en ny lagstiftning som reglerar formerna för dialog mellan aktörerna. Länsstyrelsen ser hellre att lagstiftningen och den statliga bostadspolitikerna sätter upp mål för vad man ska uppnå i arbetet kring bostadsförsörjningen i landet. Länsstyrelsen ser stora möjligheter att utveckla nuvarande lagstiftning i syfte att tydliggöra vad som ska uppnås med bostadsförsörjningsarbetet, så att arbetet leder till verksamhetsnytta och resultat. En sådan möjlighet är att utveckla uppdraget kring den årliga bostadsmarknadsanalysen som länsstyrelserna tar fram. Inom ramen för arbetet med analysen finns en naturlig arena för dialog med kommuner och region. Genom att beakta kommunernas bedömningar kopplat till regionala mål, då regionen har ansvar för tillväxt och strategiska infrastrukturfrågor exempelvis.

5.3 En ny lag om bostadsförsörjning

Länsstyrelsen avstyrker betänkandets förslag till ny lagstiftning och därmed efterföljande förslag till förändrade uppdrag till kommunerna, regionerna och länsstyrelserna. Länsstyrelsen anser att det i betänkandet saknas relevanta argument till att överge dagens arbetssätt och ansvarsfördelning till förmån för en ny lagstiftning som reglerar nya arbetssätt. Många av de förslag som presenteras i betänkandet kan med fördel göras genom att utveckla dagens arbetssätt i riktning mot betänkandets grundidéer. Exempelvis kan detta göras genom att tydliggöra vilken förväntan som finns på kommunerna kring problem som ska lösas inom ramen för befintliga arbetsformer och verktyg. Lagstiftningen kan med fördel

förtydligas, både gällande vad som ska ingå i riktlinjer, men också ge andra aktörer en tydligare roll, exempelvis kan ett granskningsyttrande från länsstyrelsen bifogas kommunernas riktlinjer, i likhet med ÖP-processen där processen ser ut på det sättet idag.

5.3.4. Boverkets uppgift att definiera bostadsbristen

Länsstyrelsen tillstyrker förslaget kring Boverkets utvidgade uppdrag i stort, då det är välkommet att öka kunskap om bostadsmarknadens funktion och möjlighet på nationell nivå för att tillgodose invånarnas behov.

Uppgiften som föreslås tilldelas Boverket att definiera bostadsbristen är dock komplex och det finns en uppenbar risk att modellen inte blir enkelt tillämpbar för användarna, däribland kommunerna. Övergripande bedömningar är en viktig del i att bidra med underlag ur ett bredare perspektiv för att kunna bedöma behoven av bostäder på lokal nivå. Beroende på modell som används och hur modellerna används med andra underlag, bör bedömningarnas innehåll och användbarhet på kommunal nivå omprövas fortlöpande.

Länsstyrelsen kan inte utläsa om nuvarande bostadsmarknadsenkät (BME) kommer att finnas kvar vid förändrade uppdrag. Länsstyrelsen förutsätter att BME finns kvar och kommer fortsätta utvecklas. Länsstyrelsen ser stor nytta med detta verktyg, som är med och bidrar till att lokala och regionala aktörer får en förklaring och beskrivning av kommunernas bedömningar och arbete, som med fördel kopplas på ovan nämnda modeller.

5.3.6 Regionernas analyser

Länsstyrelsen avstyrker betänkanadets förslaget att regionerna får i uppdrag att ta fram regionala analyser. Länsstyrelsen anser att staten därmed frångår sig möjlighet att hålla en samlad statlig bostadspolitik genom att flytta uppgiften från Länsstyrelsen till regionen. Den regionala bostadsmarknadsanalysen som Länsstyrelsen tagit fram är ett viktigt objektivet verktyg för att skapa den nationella bilden. Länsstyrelsen ser bostadsmarknadsanalysen som en naturlig länk till sektorsmyndigheten (Boverket), där analysen också är en viktig del att bryta ned sektorsmyndighetens roll till regional nivå, vilket Länsstyrelsen anser är en statlig uppgift och att den bör förbli så.

Länsstyrelsen anser att dagens regionala bostadsmarknadsanalyser som länsstyrelserna har i uppdrag att ta fram redan idag fungerar som en plattform för den regionala dialogen och är en utgångspunkt för den regionala arenan mellan region, länets kommuner och länsstyrelsen. I analysen finns det många aspekter i regionens uppdrag idag, som med fördel lyfts in i underlaget till analysen, och det kan finnas skäl för att formalisera samarbetet ytterligare vid framtagandet av analysen. Genom en utveckling av analysens direktiv skulle länsstyrelsens uppdrag inom exempelvis folkhälsa, integration och jämställdhet ytterligare kunna belysas och kopplas mot länsstyrelseinstruktionen om att länsstyrelsen ska verka för att behovet av bostäder tillgodoses.

5.3.7 Kommunernas uppgift

Länsstyrelsen delar inte betänkandets slutsats om att det saknas skäl för kommunerna att fortsatt ta fram riktlinjer för bostadsförsörjning. Framtagandet av riktlinjer har betytt mycket för samarbetet inom kommunen och det har syns tendenser kring en fortsatt positiv utveckling mot detta under de senaste åren. Förslaget innebär att dagens riktlinjer för bostadsförsörjning ska begränsas till innehåll, omfattning och fokusera på att kvantifiera behov av nya bostäder och antal hushåll som behöver samhällets stöd för att lösa sina behov. Dagens riktlinjer tar ett bredare grepp än så, vilket innebär att kommunerna idag har verktyg att kunna belysa bostadsförsörjningsfrågan ur ett bredare perspektiv. I och med att förutsättningar kring resurser och behov mellan kommunerna varierar stort, är Länsstyrelsens tveksam om likriktning av arbetssätt kring uppgifterna är genomförbart och ändamålsenligt.

5.3.8 Länsstyrelsens uppgift utökas till att medverka till lösningar

Länsstyrelsernas roll föreslås utökas kring medfinansiering av insatser via skrivande av avtal. Länsstyrelsen anser att förslagen kring denna uppgift är mycket otydligt utformade då varken vilken typ av insatser som är tänkt att genomföras eller ekonomisk omfattning beskrivs. Det är därför svårt att egentligen ta ställning till förslaget.

Om syftet är att skapa insatser som påverkar invånarnas möjlighet att få sina behov tillgodosedda föreslås förslaget att bedrivas som kortsiktiga projekt med begränsad räckvidd inte lämpliga. När budgeten samt inriktningen för vilka insatser som ska prioriteras ändras årligen skapas mycket litet utrymme för att genomföra fleråriga insatser, något som med tanke på att det berör strukturella frågor, är nödvändigt.

Genom betänkandet förslag om att bedömningar och insatser ska göras på flera olika nivåer utan en motiverat underbyggd strategi, riskerar oklarheter om exempelvis långsiktig prioritering kring vilka insatser som ska genomföras. Kommunerna har det yttersta ansvaret för att formulera behov av och genomföra insatser vilket det fortsatt bör vara. Som underlag till bedömningar finns material från andra nivåer, exempelvis genom Boverkets beräkningar och länsstyrelsernas bostadsmarknadsanalys.

5.3.9 Formen för den regionala samordningen

Länsstyrelsen avstyrker att samordningen flyttas från länsstyrelsen till regionerna. Länsstyrelsen anser att det går att utveckla dialogen i länen genom justering av nuvarande lagstiftning. Det finns t ex möjlighet att utveckla samrådet kring kommunala riktlinjer för bostadsförsörjning till en dialog mellan kommunen, regionen och länsstyrelsen. Även Länsstyrelsens framtagande av den regionala bostadsmarknadsanalysen är ett exempel på ett naturligt forum, där Länsstyrelsens idag för dialog med kommunerna och region. Genom att Länsstyrelsen är sammankallande är det enklare att koppla på Länsstyrelsens övriga uppdrag som har bäring för bostadsförsörjningsfrågan, som nämnts översiktligt tidigare under 5.3.6.

Beslut i detta ärende har fattats av landshövding Mino Akhtarzand. I den slutliga handläggningen har funktionsledare Victor Zakrisson, föredragande och länsråd Ulrica Gradin deltagit.

Mino Akhtarzand

Victor Zakrisson

